

порядок застосування / Є. І. Макаренко // Право і суспільство. – 2014. – № 1. – С. 234–235.

2. Ищанов Г. С. Домашний арест: проблемы и перспективы / Г. С. Ищанов // Российская юстиция. – 2007. – № 11. – С. 32–36.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. комент. / за заг. ред. В.Г. Гончаренка, В.Т.Нора, М.С. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 12224 с.

4. Грошевий Ю. М. Проблеми удосконалення законодавства, що регулює кримінально-процесуальну діяльність / Ю. М. Грошевий // Вісник Акад. правових наук України. – 2003. – № 2 (33). – № 3 (34). – 156 с.

УДК 343.98

Когутич І. І.,
д-р юрид. наук, професор кафедри
кримінального процесу і криміналістики
Львівського національного університету
імені Івана Франка

ТАКТИКА У КРИМІНАЛІСТИЦІ ТА ОКРЕМІ ЇЇ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ СУПЕРЕЧНОСТІ [Частина II. Продовження]

Пропагований нами варіант структури Особливої частини Криміналістичної тактики за змістом, дещо інший від пропозицій означених у попередній частині нашої публікації. Передусім тому, що ми ведемо мову про диференційовану тактику судового розгляду кримінальних справ і про об'єктно-суб'єктно ширшу злочинну і пошуково-розшукову тактику [1, с. 78-79; 2, с. 373-374; 3, с. 7-53; 4, с. 441-446; 5, с. 396-400; 6, с. 103-106; 7, с. 332-333; 8, с. 246-263; 9, с. 153-156].

Погодьмось, сучасна злочинність вирізняється комплексом нових рис і ознак, зокрема, зростанням професіоналізму та організованості, розширенням форм і методів здійснення протидії виявленню й розслідуванню злочинів. Тактика злочинців виявляється у ході готування злочинів, в обраних

злочинцем (злочинцями) способах їх вчинення та приховування. У злочинців в процесі злочинної діяльності виробляються своєрідні вміння і навички, звички та уподобання, тобто «злочинний почерк». Схильність до вчинення злочинів певним способом є передумовою кримінальної професіоналізації. Тож обізнаність зі специфікою способів професіоналізації злочинної діяльності – ключ до встановлення винних.

Тактика злочинної діяльності проявляється і під час розслідування злочинів. Тактичні хитрощі злочинців спрямовані на встановлення рівня поінформованості слідчого; отримання інформації від слідчого про обставини, що їх цікавлять; відволікання слідчого від вирішення запланованих ним завдань; його провокування, щоб вивести його з рівноваги, ухилитися від його наполегливих атак; дискредитацію зібраних доказів тощо. Тому для того, щоб тактично грамотно вести розслідування, необхідно знати тактику дій злочинців і володіти арсеналом достатніх засобів виявлення і нейтралізації цих тактичних хитрощів. Саме тому необхідно констатувати факт існування тактики злочинної діяльності та потреби предметного її вивчення, принаймні, в межах Криміналістичної тактики.

Однак треба зазначити на існування й контраргументної думки, що злочинна тактика – це складова низки елементів криміналістичної характеристики злочинів, передусім, узагальнених даних про спосіб злочину та особу правопорушника (злочинця). У контексті ретроспективного аналізу злочинної діяльності, а відтак, і тактики – ми погоджуємось із цією думкою. Однак у сенсі перспективних її проявів – ні, оскільки варіанти інформаційної моделі поведінки правопорушника (злочинця) у посткримінальній період, як відомо, не охоплені узагальненнями криміналістичної характеристики.

Стосовно пошуково-розшукової тактики, то це – частина Криміналістичної тактики, що містить систему наукових напрацювань – рекомендацій щодо реалізації органами досудового слідства самостійно, або у взаємодії з оперативно-розшуковими підрозділами пошуково-розшукової функції.

Предметом вивчення Криміналістичної тактики в межах реалізації названої функції є не безпосередньо оперативно-розшукова діяльність, яка становить предмет дослідження спеціальної дисципліни (Теорії оперативно-розшукової діяльності [10; 11, с.327–343; 12, с. 98-105]), а раціональне та ефективне поєднання оперативно-розшукових і слідчих (розшукових) дій, тобто організація взаємодії слідчого і співробітників оперативних підрозділів.

Пошук і розшук здійснюють не лише оперативні підрозділи а й слідчий. Як приклад, згадаймо вимогу у КПК (ст. 280), що до зупинення досудового розслідування зв'язку з тим, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності і його місцезнаходження невідоме, слідчий зобов'язаний виконати всі слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, проведення яких необхідне та можливе, а також всі дії для здійснення розшуку цього підозрюваного: а це, власне, не що інше як пошуково-розшукові заходи слідчого у рамках реалізації ним вищезначеної розшукової функції.

Незважаючи на семантичну тотожність понять “пошук” і “розшук” (пошук – шукання, розшукування чого-небудь; пошукування – це розшукування) за прикладним змістом вони - не тотожні. У залежності від визначеності того, що шукають в розшуковій діяльності розмежовують: пошук – тобто діяльність щодо виявлення індивідуально ще не встановлених об'єктів та розшук – виявлення об'єктів, що вже індивідуально визначені.

Серед засобів, власне, слідчо-розшукової діяльності, які також повинні мати свою тактику проведення, виправдано розглядати такі дії: переслідування і затримання правопорушників за слідами або указаними потерпілими і очевидцями напрямками переміщення правопорушника або за результатами роботи службового собаки; організація загороджувальних заходів, у тому числі в місцях можливого перебування або появи правопорушників; проведення розшукових заходів у місцях перебування осіб, схильних до вчинення правопорушень (у тому числі збуту викраденого майна); виявлення свідків та очевидців події; опитування з цією

метою осіб, які проживають або працюють поблизу місця вчиненого діяння, а також осіб, які могли перебувати на можливих шляхах руху правопорушника до та від місця події; установлення базових станцій операторів мобільного (рухомого) зв'язку, що обслуговують територію, на якій знаходиться місце вчинення злочину, та можливих напрямків руху особи, яка його вчинила, а також інших місць з урахуванням обставин кримінального правопорушення; проведення поквартирного чи подвірного обходу для збирання відомостей про подію; обстеження місцевості в районі вчинення кримінального правопорушення, виявлення загублених, викинутих правопорушником знарядь учиненого діяння, інших предметів; отримання додаткової інформації про подію та осіб, які вчинили кримінальне правопорушення; орієнтування особового складу органів та підрозділів поліції на території обслуговування, на якій учинено кримінальне правопорушення, та суміжних територіях, а також (за необхідності) представників громадськості про характер, час, місце і спосіб учинення кримінального правопорушення, кількість осіб, які його вчинили, їх зовнішність, прикмети викраденого та про інші відомості, що мають значення для встановлення правопорушників та їх розшуку; використання можливостей баз (банків) даних єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України та інших інформаційних ресурсів, а також засобів масової інформації; перевірка осіб за базами (банками) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, та іншими інформаційними ресурсами, передбаченими статтями 26, 27 Закону України «Про Національну поліцію»; інші передбачені законодавством заходи та дії, необхідні для встановлення події кримінального правопорушення та особи, яка його вчинила [13]. Серед цих так званих інших заходів та дій виправдано додатково ще розглядати створення достовірних моделей розшукуваних осіб, трупів та їхніх частин; створення умов, які спонукали б розшукувану особу звертатись до певних установ (пошта, телеграф, ощадбанк та ін.), за якими організовано спостереження тощо.

Головними засобами, безпосередньо слідчої пошуково-розшукової діяльності є такі процесуальні засоби і дії як: (отримання пояснень (п. 4, ч. 2 ст. 87 КПК); витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок (ч. 2 ст. 93 КПК); скерування розшукових доручень та вказівок оперативним підрозділам (п. 5 ч. 2 ст. 36; п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК) та слідчі дії (гласні і негласні – п. 4 ч. 2 ст. 36; п. 2 ч. 2 ст. 40 КПК), передусім, ті з них, які мають розшукову спрямованість: огляд; допит; обшук; накладення арешту на кореспонденцію, її огляд і виїмка; тимчасовий доступ до речей і документів та їх вилучення (виїмка); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та електронних інформаційних систем, затримання розшукуваної особи тощо.

Немає жодного сумніву у тому, що застосування слідчим у ході кримінальних проваджень частково наведених вище пошукових та розшукових дій вимагає спеціального тактичного забезпечення, основи якого також мають бути комплексно - самодостатньою складовою Криміналістичної тактики.

А зараз про проблемність засобів Криміналістичної тактики (скорочено ЗКТ). Знову для зручності сприйняття наведемо виокремлений перелік певних питань означеної проблематики. Відтак, за нашими спостереженнями проблемні аспекти і складнощі у цій сфері обумовлені потребою пошуку відповідей, принаймні, на такі запитання, як: що таке ЗКТ (т.б. яке поняття і сутність цих засобів)? Яка їх система, види і назви окремих із них? Яке співвідношення між окремими із них тощо?

Загалом нагадаємо, що згідно нашого Курсу лекцій засоби криміналістичної тактики – це спеціальні дії та рішення (специфічні знаряддя), за допомогою яких особа, яка здійснює кримінальне провадження або яка у відповідній формі бере в ньому участь, вирішує процесуальні і тактичні завдання досудового розслідування кримінальних правопорушень чи їх судового розгляду, тобто – це процесуальний і тактичний інструментарій їх діяльності [14, с. 297]. Запропоноване

визначення це перша спроба дефініціації аналізованого тактичного інструментарію. Безумовно, у цьому зв'язку необхідно згадати М.В. Салтевського, який власне вперше запровадив назву «засоби криміналістичної тактики», навівши свій варіант їх так званої класифікації [15, с. 44-52]. Однак критики, чи бодай хоч якогось аналізу назви цього інструментарію чи його визначення (дефініції) цей автор не наводив, як і майже немає цього у криміналістичній літературі. Немає у літературі й якихось «глибинних» роздумів і стосовно самої системи та видів ЗКТ, особливо – їх комплексного аналізу як згаданої системи (за частковим винятком вже згаданого М.В. Салтевського). Правда і те, що критика й нашого підходу – у літературі також відсутня. Хоча окремі автори епізодично у різні часи запозичали певні наші положення. Принаймні, схоже можемо віднайти в: Академічному курсі криміналістики Академії адвокатури (за ред. В.Г. Гончаренка, 2011 – стосовно системи винятково допоміжних засобів без використання ТЗК як назви); Навчальному посібнику ЛУВС (за ред.: Є.В. Пряхіна, 2010 – стосовно характеристики окремих ЗКТ); підручнику криміналістики НАВС (Юлія Черноус, Вадим Пяковський: за ред. А.В. Іщенка (Київ, 2015); П.Д. Біленчука і Г.С. Семакова (Криміналістика. – К., 2014) та ін.

Відтак нагадаємо, що ми пропонуємо ЗКТ поділяти на дві групи: ЗКТ, передбачені законом – основні; ЗКТ, розроблені криміналістикою – допоміжні. До основної групи, згідно вже згадуваних ст. ст. 36, 40, 87, 93 та ін. КПК можна зачислити: слідчі (розшукові) дії (гласні і негласні), а також, наразі так звані судово-слідчі дії; інші процесуальні дії: відібрання пояснень, витребування документів, предметів, призначення перевірок, ревізій, інвентаризацій тощо; оперативно-розшукові заходи, здійснювані співробітниками оперативних підрозділів в рамках кримінального провадження (стосовно нетяжких і не особливо тяжких злочинів – згідно ч.2 ст. 246 КПК; і незалежно від категорії злочинів, згідно вже згадуваної Інструкції МВС з організації взаємодії № 575).

Зокрема, попереднім варіантом цієї Інструкції і частково вже теперішнім (Розділ III) закріплено правомірність процедури

проведення оперативно-розшукових заходів і у вже відкритому кримінальному провадженні будь-якого виду, за умови, якщо відомості до ЄРДР були внесені за результатами оперативно-розшукової діяльності, в ході яких проводились відповідні оперативно-розшукові заходи і які на момент підтвердження інформації про вчинене кримінальне правопорушення, ще не завершені (а їх завершення на цьому етапі може негативно вплинути на результати кримінального провадження), а отже триватимуть до свого логічного завершення, обумовленого строками, визначеними оперативно-розшуковим.

До другої групи ЗКТ належать: тактичний прийом; тактична комбінація; тактична операція; тактична (криміналістична) рекомендація; тактичне рішення.

Серед проблемних питань ЗКТ першої (основної) групи, переважно, дискутують стосовно: назв дій і заходів цієї групи; їх понять (передусім дефініцій); змісту, системи, видів та співвідношення, передусім, таких суміжними, однак не тотожних категорій чи навіть правових інститутів як кримінальна процесуальна дія, слідча (розшукова) дія, судова дія і так звана судово-слідча дія. Зрозуміло, всі ці питання у своєму зародку у більшому – не зі сфери криміналістики. Однак, криміналісти теж (хай дотично) сприймають їх як категоріально свої. Передусім тому, що і вони їх опрацьовують, хоча й дещо специфічно, себто, максимально дотично до Криміналістики (визначають за можливістю власне криміналістичне поняття цих правових інститутів, надають їм відповідне місце у своїй науковій системі координат, передусім, із позицій їх тактичного, а не процедурно-правового наповнення). Однак, саме регламентно-правове наповнення цих категорій є першоосновним (тобто кримінальним процесуальним), а вже потім – криміналістичним.

Відтак констатуємо, що стосовно комплексу таких понять як кримінальна процесуальна дія, слідча (розшукова) дія (як гласна і негласна) тощо, то тут робота не те що триває, а вона і не завершувалась, особливо з причини прийняття чинного КПК. У той же час, цієї роботи процесуалісти могли б і уникнути, за умови, що новий КПК не містив би цілу низку не те що

юридіко-технічних помилок, а відвертих недоречностей [16, с. 16-25; 17, с. 75-78; 18; 19, с. 207-213 та ін.].

Хоча, безумовно є й прогрес. Принаймні у новому Законі, хай лаконічно, однак все ж зазначено, що саме законодавець розглядає на сьогодні під слідчою (розшуковою) дією, в тім числі і під негласною слідчою (розшуковою) дією. Однак їх змісту і бажаних характеристик, законодавчо, так і не закріплено. Тому й надалі, чимала кількість процесуалістів досліджували і досліджують ці питання напрацьовуючи бажану доктрину характеристик: процесуальної дії, слідчої дії, слідчої (розшукової) дії тощо. Передусім, це свого часу і сьогодні: Ю.М. Грошовий, Ю.П. Аленін, М.А. Погорецький, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, В.П. Шибіко, С.М. Стахівський, О.В. Горбачов, Д.Б. Сергєєва, С.М. Карпика, В.В. Луцик, М.В. Багрій та ін.

Ми ж, наразі через обмежені можливості обраної рубрики дослідження, зі всього вищенаведеного переліку спробуємо віднайти відповідь принаймні, на одне лише запитання, а саме, чи виправдано називати дії суду так званого слідчого характеру, судово-слідчими діями?

Знову ж таки повторимось, це запитання не зі сфери криміналістики. Однак враховуючи, що ні Закон, ні вітчизняна доктрина кримінального процесуального права не містить бажаної відповіді, тому ми пропонуємо свій варіант.

Як не парадоксально, але для криміналістів категорія «судово-слідча дія» – винятково актуальна інституція, стосовно конкретних видів якої вони роблять спроби напрацювання тактичних основ їх виконання під час судового розгляду кримінальних справ, взагалі і окремих категорій злочинів, зокрема. Для прикладу на кафедрі кримінального процесу і криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка вже виконані або ж виконуються дисертаційні роботи у зазначеному контексті. Зокрема, В.М. Бабунич підготував і захистив у 2015 р. дисертацію на тему «Теорія і практика перехресного допиту в суді: процесуальні і криміналістичні аспекти»; Н.М. Максимішин у 2016 р. – «Судовий допит: процесуальне і

криміналістичне дослідження», В.Є. Тимошук працює над дисертацією «Судовий огляд: процесуальне і криміналістичне дослідження».

Відтак, винятково для зручності й уніфікованого використання, частину судових дій, а саме процесуальних дій слідчого характеру ми пропонуємо називати «судово-слідчими діями», незважаючи на головний контраргумент окремих науковців, що чинний КПК не знає такого поняття як «судове слідство».

Зважаючи на вже констатовану законодавчу прогалину, напочаток, пропонуємо наступну нормативно-контекстну дефініцію «судові дії» – це різновид процесуальних дій, пов'язаних зі здійсненням судом своїх повноважень у кримінальному провадженні (у ході досудового розслідування і судового провадження) і виконуваних у судовому засіданні судом (слідчим-суддею) або іншими учасниками кримінального провадження під організаційним керівництвом суду (судді) в порядку, передбаченому КПК.

Заради справедливості зазначимо, що у підручнику з Криміналістики за редакцією В.Ю. Шепітька (2016 р.) також наведено варіант поняття «судова дія», а саме – це передбачена законом процесуальна дія щодо отримання, перевірки, дослідження, оцінки і використання судом доказів, поданих сторонами кримінального провадження [20]. Подальший виклад цього питання продемонструє, як на нас, певну неповноту запропонованого визначення.

Так чи інакше із нашого розуміння КПК констатуємо, що систему судових дій виправдано поділяти на три таких їх підсистем, як: 1) судово-контрольні дії, 2) організаційно-забезпечувальні дії суду, 3) судові дії слідчого характеру.

Судово-контрольні дії – це виконувані в судовому засіданні процесуальні дії, що мають своїм призначенням перевірку судом законності і обґрунтованості клопотань, а також дій (бездіяльності) і рішень посадовців та органів, які провадять досудове розслідування та оперативно-розшукову діяльність, пов'язаних з конституційними й іншими особливо значущими правами і свободами громадян та організацій. Зокрема, це дії –

передбачені: ст. 306 КПК - порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування; ст. 307 - рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування; ст. 350 - розгляд судом клопотань учасників судового провадження (зрозуміло й інші).

Організаційно-забезпечувальні судові дії - ті, що за звичай не мають спеціально-пізнавальної спрямованості (за винятком тимчасового доступу до речей і документів), провадяться за участю сторін змагального процесу, з обов'язковим з'ясуванням їх думки, метою яких є створення умов для рівноправного, справедливого та інформативного судового провадження.

Це: 1) дії слідчого судді на стадії досудового розслідування стосовно застосування заходів забезпечення кримінального провадження (ст. 131; 139 – наслідки неприбуття на виклик; ч.2 ст. 140 – привід; ст. 142 – розгляд клопотань про здійснення приводу; ст. 146 – розгляд питання про накладення грошового стягнення; 151 – розгляд клопотань про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом та ін.; 2) дії слідчого судді із розгляду клопотань на проведення відповідних слідчих (розшукових) дій: ч. 4 ст. 234 – обшук; ч.2 ст. 237 – огляд; ст. 243, 244 – залучення експерта і розгляд клопотання про проведення експертизи; ч. 3 ст. 246 – розгляд клопотань про негласні слідчі (розшукові) дії та ін.; 3) дії суду під час підготовчого провадження: ст. 314 – підготовче судове засідання; ст. 315 – вирішення питань, пов'язаних із підготовкою до судового розгляду; ст. 317 – формування судом матеріалів кримінальної справи; ст. 316 – закінчення підготовчого провадження; 4) дії суду під час судового розгляду: ст. 323 – 327 наслідки неприбуття до суду; 330 – заходи до порушників; ст. 333 – судові доручення та ін.

І нарешті судові дії слідчого характеру, тобто судово-слідчі дії – це здійснювані у рамках судового дослідження доказів під організаційним керівництвом суду спільні процесуальні дії відповідних учасників кримінального провадження, що мають своїм призначенням збирання, перевірку, оцінку доказів. Так!

Навіть – задля збирання судом доказів, якщо вести мову про дії слідчого судді на стадії досудового розслідування: (ст. 225 – допит свідків та потерпілих під час досудового розслідування у судовому засіданні; ст. 232 – допит, впізнання у режимі відеоконференції у суді) (це перша група судово-слідчих дій).

Другу групу становлять дії, власне, під час судового розгляду: ст. 351-356 – допити; 357, 361 – судові огляди; 353 – пред’явлення для впізнання; 332 – проведення експертизи за ухвалою суду тощо.

Відтак ще раз наголосимо, лише задля того щоби, по-перше, усунути плутанину та виокремити судові дії слідчого характеру від інших судових дій і по-друге, наголосити на їх пізнавальну й доказово-забезпечувальну спрямованість, їх виправдано на наше переконання називати судово-слідчими діями. І це робиться без жодного посягання на «суд», на приниження його «високої ролі» і «непересічності» тих, хто судить.

Більше того, судовими ці дії треба називати – оскільки виконуються в судовому розгляді кримінальних справ або в судовому засіданні під час досудового розслідування. Слідчими ж – оскільки вони за характером є власне процесуально – пізнавальними діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні (ч.1 ст. 223 КПК). Навіть якщо суд не здійснює слідство, а лише вирішує кримінальну справу (що не відповідає дійсності, враховуючи вимушену доказувальну активність суду в забезпеченні ним умотивованості, обґрунтованості, законності та справедливості судових рішень), таке слідство обов’язково здійснюють сторони судового змагального процесу, виконуючи в суді дії слідчого характеру. Отож лише із цих міркувань, ми – за судово-слідчі дії.

Стосовно вербальної черговості, а саме чи судово-слідчі, чи слідчо-судові дії (оскільки й тут є різнобій думок), то ми вважаємо прийнятним перший варіант, хоча б тому, що: по-перше, лише ця ієрархія логічно-змістовно засвідчує місце і коло суб’єктів виконання цих дій; по-друге, тому, що першочергово саме такий варіант їх назви було запроваджено у науково-

практичний обіг низкою постанов Пленуму Верховного Суду України, зокрема Про додержання судами України процесуального законодавства, яке регламентує судовий розгляд кримінальних справ; Про виконання судами України законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку і Про практику застосування судами України законодавства, що регулює повернення справ на додаткове розслідування. Хоча згодом, мабуть певне «лобі» домоглося аби у змінах і доповненнях до цих постанов судово-слідчі дії називали неяскравою і загальною категорією – процесуальними діями.

Література:

1. Когутич І.І. Використання положень криміналістичної тактики у судовому слідстві /І.І.Когутич // Вісник Прикарпатського державного університету ім. В.Стефаніка. – Івано-Франківськ. 2002. № 5. – С. 74-85.

2. Когутич І.І. Криміналістична тактика та місце у ній тактики розгляду кримінальних справ у суді / І.І.Когутич // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XV регіональної науково-практичної конференції. 4-5 лютого 2009 р. - Львів: Юридичний факультет ЛНУ ім. Івана Франка. 2009. – 412 с. - С. 373-374.

3. Когутич І.І. Використання знань та засобів криміналістичної тактики і методики під час розгляду кримінальних справ у суді. Монографія / І.І.Когутич. – Львів: Тріада Плюс, 2009. – 436 с.

4. Когутич І.І. Про систему криміналістичної тактики та короткий аналіз її складових / І.І.Когутич // Держава і право: Збірник наукових праць, юридичні і політичні науки. Випуск 45. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2009. – С. 441-446.

5. Когутич І.І. Система криміналістики в контексті використання її знань у судовому розгляді кримінальних справ /І.І.Когутич. // Криміналістика у протидії злочинності: Матеріали науково-практичної конференції. 16 жовтня 2009 р. КУВС. – К., 2009. – С. 396-400.

6. Когутич І.І. Про пошуково-розшукову тактику та її місце в системі сучасної криміналістики / І.І.Когутич //Криміналістична наука: витоки, сучасність та перспективи: збірник матеріалів I міжнародної науково – практичної конференції, присвяченої 90-й річниці від дня народження В.К. Лисиченка та 92-й річниці від дня народження

І.Я. Фрідмана. – Ірпінь: Міжрегіональна фінансово-юридична академія, 2012. – С. 103-106.

7. Когутич І.І. Окремі складнощі усучасненого бачення криміналістичної тактики і методики І.І. Когутич // Криміналістика та судова експертиза: наука, навчання, практика: зб. наук. пр. у 2-х т. – Х.: Видавнича агенція “ Апостіль ”, 2014. Т.1. – 544 с. – С. 330–338.

8. Когутич І.І. Методологічні проблеми криміналістики: монографія. У 2 ч. Ч. 1: Окремі проблеми методології криміналістики / І. І. Когутич. – Тернопіль - Львів: Підручники і посібники, 2015. – 372 с.

9. Когутич І.І. Проблеми методології криміналістики та інших її складових частин: навчальний посібник / І.І. Когутич. – Тернопіль – Львів: Підручники і посібники. – 2016. – 220 с.

10. Албул С.В. Основи оперативно-розшукової діяльності: навч. посіб. / С.В. Албул, С.В. Андрусенко, Р.В. Мукоїда, Д.О. Ноздрін; за заг. ред. С.В. Албула. - Одеса : ОДУВС, 2016. - 270 с.

11. Некрасов В.А. Формування нової парадигми оперативно-розшукової діяльності на основі стратегії забезпечення економічної безпеки країни / В.А. Некрасов // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – № 2. – С. 327–343.

12. Грібов М.Л. Теорія оперативно-розшукової діяльності: необхідність оновлення системи фундаментальних категорій науки з огляду на потреби практики / М.Л. Грібов // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. - 2015. - № 3. - С. 98-105.

13. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 № 575: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.

14. Когутич І.І. Криміналістика: Курс лекцій / І.І.Когутич. - Київ: Атіка, 2007. – 888 с.

15. Салтєвський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2 ч. Ч. 2. / М.В. Салтєвський. – Х.: Консум, 2001. - 528 с.

16. Журавель В.А. Проблеми організації досудового розслідування в контексті положень чинного Кримінального процесуального кодексу України / В.А. Журавель // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. - 2014. - Вип. 14. - С. 16-25.

17. Корж В.П. Проблемы развития криминалистики в условиях реализации уголовного процессуального законодательства Украины/ В.П. Корж // Современная криминалистика: проблемы, тенденции,

перспективы: Материалы Международной научно-практической конференции, посвященной 90-летию со дня рождения Н. П. Яблокова. Москва, 22 декабря 2015 г. / Ред.-сост. М.А. Лушечкина. - М.: МАКС Пресс, 2015. – С. 75-78.

18. Проблеми застосування положень Кримінального процесуального кодексу України щодо окремих слідчих (розшукових) дій та заходів забезпечення кримінального провадження, зокрема, обшуку та тимчасового доступу до речей і документів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/print/41323-problemi_zastosuvannya_polozhen_kriminalnogo_procesualnogo_k.html.

19. Когутич І.І. Новації криміналістики під впливом КПК України / І.І.Когутич // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: мат. XXII звітної науково-практичної конференції (4-5 лютого 2016 р.): у 2-х ч. Ч.2. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2016. – С. 207-213.

20. Криміналістика: підручник /В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель (та ін.): за ред. В.Ю. Шепітька. – 5-те вид., переробл. та допов. - К.: Ін Юре, 2016. – 640 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/2414891/page:50/>.

УДК 343.133

Юрчишин В. М.,

д-р юрид. наук, доцент,
завідувач кафедри кримінальної юстиції
Чернівецького юридичного інституту
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
почесний працівник прокуратури України

**ЗАПОБІЖНІ (ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ) ФУНКЦІ
ПРОКУРОРА У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ:
БУТИ ЧИ НЕ БУТИ?**

Публікація присвячена дослідженню запобіжній (попереджувальній) функції прокурора у досудовому